

13562
07.04.13

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

29.04.2013* 07099

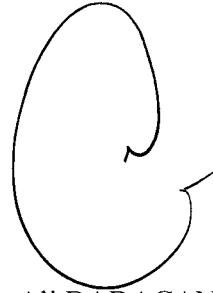
Sayı: 60805253-610-
Konu: Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 19.12.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-98905 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile Kütahya Milletvekili Sayın Alim IŞIK tarafından tevcih edilen 7/13562 sayılı soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Ali BABACAN
Başbakan Yardımcısı

EKLER:
1- Yazı (8 Sayfa)

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SN. ALİM IŞIK'IN BAŞBAKAN
YARDIMCISI SAYIN ALİ BABACAN'A TEVCİH ETTİĞİ 7/13562 ESAS
NUMARALI SORU ÖNERGESİ İLE İLGİLİ OLARAK HAZİNE
MÜSTEŞARLIĞI İLE BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP METNİ**

SORU 7 : Anılan dönemde reel sektör büyüme oranlarının düşük değerlerde kalmasının gerekçeleri nelerdir?

SORU 10 : Ülkemizde reel sektör büyüme oranlarının artırılmasına yönelik olarak şimdiye kadar hükümetinizce hangi önlemler alınmış ya da alınmaktadır?

SORU 11: Hükümetinizin anılan konuya ilişkin 2013 programı nasıldır?

CEVAP-7-10-11: Türkiye, 2002 yılından itibaren, küresel kriz dönemi olan 2008-2009 dönemi hariç, yüksek bir büyüme performansı sergilemiştir. Türkiye ekonomisi 2010 ve 2011 yıllarında Avrupa ve OECD ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ekonomi olurken, G-20 ülkeleri arasında 2010 yılında Çin'in ardından ikinci, 2011 yılında ise Çin'in ve Arjantin'in ardından üçüncü sırada yer almıştır.

Türkiye, 2002 yılı sonrasında ekonomi politikalarını özel sektörün önderliğinde istikrarlı, dinamik, verimli ve rekabetçi bir piyasa ekonomisi oluşturmak hedefleri üzerine oturtmuştur. 2002-2008 döneminde sağlanan makroekonomik istikrar ve özellikle kamu maliyesi ve bankacılık alanında gerçekleştirilmiş olan yapısal reformlar ile kamu maliyesi alanında şeffaflık ve öngörülebilirlik artırılmış, bankalar aracılık fonksiyonlarını sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu süre içerisinde, kamu dengelerindeki iyileşme borçlanma maliyetlerinin azalmasına yardımcı olmuş, borçlanma politikalarında stratejik ölçütlerin takip edilmeye başlamasıyla borç yönetiminde esneklik sağlanmış ve hızlı büyümenin katkısıyla borç stoku düşüş eğilimine girmiştir.

2002'den sonra Türkiye ekonomisinde kamu sektörünün baskın rolünün azalmasıyla birlikte özel sektörün liderliğinde pek çok alanda piyasa mekanizması işler kılınmıştır. Enerji, ulaştırma ve haberleşme gibi çeşitli sektörlerde önemli özelleştirmeler gerçekleştirilmiş ve doğal tekel niteliğine sahip piyasalarda düzenleyici ve denetleyici kurumlar oluşturulmuştur. Özelleştirmelerin yanı sıra, yatırım ortamını iyileştirmeye yönelik tedbirler, hem yerli hem yabancı yatırımcı güvenini ve talebini olumlu yönde etkilemiştir. Son on yıllık dönemde işgücü piyasasına yönelik aktif politikalar uygulanmış ve işgücü piyasasının esneklik ve etkinliği artırılmıştır. Bu dönemde Türkiye'de yatırımların önündeki idari ve bürokratik

engeller önemli ölçüde azaltılmış ve yatırım ortamı iyileştirilmiştir. Yatırımlar ile üretim, istihdam ve ihracat politikaları arasında bütünlüğün sağlanması, ithalat bağımlılığı yüksek ara mallarının ve hammaddelelerin yurt içi üretimlerinin gerçekleştirilmesi ve üretimin teknolojik yapısının değiştirilmesi hedefleri doğrultusunda teşvik sisteminde kapsamlı bir değişiklik yapılmıştır. Böylece, uluslararası rekabet gücünü artırma potansiyeline sahip yüksek teknoloji ve yüksek katma değerli yatırımların teşvik edilmesi sağlanmıştır.

Modern, erişilebilir ve iyi işleyen bir yargı sistemi oluşturmak için yürütülen çalışmalar hız kazanmış, yasal mevzuatın bütüncül bir anlayışla, günün koşullarını yansıtacak şekilde değiştirilmesi sağlanmıştır. Bu çerçevede özellikle Türk Ticaret Kanunu'nda gerçekleştirilen değişikliklerin şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerini güçlendirmesi, işletmelerin kurumsal yönetim ilkeleriyle çalışmasını sağlaması ve küresel rekabet gücünün artırılmasına yardımcı olması beklenmektedir.

Türkiye ekonomisinin bu dönemde gösterdiği istikrarlı seyir, yakın geçmişte uygulanan kamu finansmanı ve finans kesimi odaklı ekonomik programlardan reel sektör odaklı ve sermaye birikimini destekleyici programlara doğru bir geçiş yaşayan Türkiye için yeni bir fırsat kapısı açmıştır. Uygulanan ekonomik programlara bağlılık ve böylece yaratılan güven ortamı, önümüzdeki dönemde ekonominin hızlı bir büyüme patikasından daha sürdürülebilir, daha istikrarlı ve yine özel sektör öncülüğünde bir büyüme patikasına geçişi için gerekli ortamı oluşturmuştur.

2013 yılı programında büyümeyi artırmaya yönelik politikalar aşağıda yer almaktadır:

- Para, maliye ve gelirler politikaları; iç ve dış talep arasındaki denge gözetilerek büyümenin desteklenmesi, istihdamın artırılması, fiyat istikrarı ile finansal istikrarın birlikte sürdürülmesi amaçları çerçevesinde yürütülecektir.
- Yurtiçi tasarrufların artırılması için tüketimin gelirle dengeli bir şekilde büyümesini sağlayıcı politikalar uygulanacaktır.
- Gerek kamuda gerekse özel kesimde israfı azaltmaya ve tasarruf bilincinin artırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
- Büyümenin sürdürülebilirliğini sağlamak ve yeni istihdam olanakları yaratmak için ihracatı artıracak ve ithalata bağımlılığı azaltacak yerli ve uluslararası yatırımlar desteklenmeye devam edilecektir.
- Rekabet gücünün artırılması için daha verimli, Ar-Ge tabanlı ve yenilikçi üretim yapısına geçişi destekleyecek politikalar izlenecektir.

- İstihdamın artırılmasına, işgücünün niteliğinin yükseltilmesine, kayıt dışılığın ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik politikalara ağırlık verilecektir.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ PROF.DR. ALİM IŞIK'IN
13562 SAYILI SORU ÖNERGESİ:

Soru 1) 2002-2012 döneminde ülkemizde faaliyet gösteren bankaların yıllık kar miktarları ile gelir giderlerinin değişimi nasıl olmuştur?

Cevap 1) Ülkemizde faaliyet gösteren bankaların 2002-2012 dönemine ilişkin Gelir-Gider Kalemleri ve Net Kâr Büyüklüklerine ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) veri tabanında yer alan verilerden yararlanılarak hazırlanan tablo aşağıda sunulmaktadır.

Gelir-Gider Kalemleri ve Net Kâr Büyüklükleri											
Milyar TL	Aralık 2002	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Toplam gelirler	52,1	50,9	48,5	55,8	70,5	87,9	103,5	106,4	101,6	114,7	102,6
Toplam giderler*	49,2	45,3	42,0	49,8	59,2	73,0	90,0	86,2	79,5	94,9	85,5
Faiz gelirleri	44,4	38,8	40,3	43,3	55,8	70,6	85,8	85,3	77,4	88,2	82,0
Faiz giderleri	31,6	27,6	22,7	24,6	34,6	44,5	54,8	43,5	38,7	48,8	44,7
Faiz dışı gelirler	7,7	12,1	8,2	12,5	14,7	17,3	17,7	21,1	24,2	26,5	20,0
Faiz dışı giderler	17,6	17,7	19,3	25,2	24,6	28,5	35,2	42,7	40,8	46,1	40,8
Net kâr	2,9	5,6	6,5	6,0	11,4	14,9	13,4	20,2	22,1	19,8	17,1

*Vergi provizyonu dahildir.

Soru 2) Anılan dönemde bankaların önemli gelir ve gider kalemlerinin toplamları içindeki payları nasıl değişmiştir?

Cevap 2) Bankaların seçilmiş gelir kalemlerinin toplam gelir içindeki payları ile seçilmiş gider kalemlerinin toplam gider içindeki paylarına ilişkin olarak BDDK veri tabanında yer alan verilerden yararlanılarak hazırlanan tablolar aşağıda yer almaktadır.

Seçilmiş Gelir Kalemlerinin Toplam Gelir İçindeki Payları											
% Dağılım	Aralık 2002	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Kredi faiz geliri	20,7	21,4	33,0	38,3	41,6	45,5	51,1	50,1	47,9	52,2	57,8
Menkul Değer faiz geliri	52,8	45,6	44,0	33,8	30,7	27,9	26,4	26,6	25,8	22,7	20,3
Kredi ücret ve komisyonları	1,7	1,7	2,4	2,6	2,4	2,3	2,4	3,1	3,2	3,3	3,2
Bankacılık hizmet geliri	4,7	6,1	8,7	9,5	9,4	9,4	9,7	9,9	10,9	11,6	10,7
Toplam gelirler	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Seçilmiş Gider Kalemlerinin Toplam Gider İçindeki Payları											
% Dağılım	Aralık 2002	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Mevduata ödenen faizler	53,5	51,2	45,2	40,8	47,4	48,5	48,8	41,0	39,9	39,4	39,5
Mali piyasalara öd. faizler	10,1	9,0	8,4	8,0	10,9	12,1	11,4	8,9	8,3	10,7	10,4
Operasyon giderleri	9,2	11,5	13,7	13,6	13,0	12,7	12,4	13,9	17,0	15,7	14,2
Diğer faiz dışı giderler	9,7	10,4	11,5	13,9	11,3	10,3	9,9	10,8	13,4	12,6	11,7
Toplam giderler	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Soru 3) Anılan dönemde bankalara ait yıllık ortalama kâr ve büyüme oranları nasıl değişmiştir?

Cevap 3) BDDK veri tabanında yer alan bilgilerden elde edilen verilere göre hazırlanan bankaların bir önceki yıla göre toplam aktif büyüklükleri ve kâr değişimleri ile bankacılık sektörü aktif ve özkaynak kârlılık oranlarına ilişkin tablolar aşağıda sunulmaktadır.

Bir Önceki Yıla Göre Toplam Aktiflerin ve Kârın Değişimi										
(%)	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Aktif Artışı	17,4	22,7	32,8	22,8	16,4	26,0	13,9	20,7	21,0	7,8
Net Kâr Artışı	93,1	15,0	-7,5	90,5	30,8	-9,7	50,4	9,6	-10,3	16,9

Not: Aralık 2002 – Eylül 2012 döneminde bankacılık sektörünün aktif büyüklüğündeki kümülatif artış %515 iken, aynı dönemde kâr artışı %488’dir.

Bankacılık Sektörü Aktif ve Özkaynak Kârlılık Oranları										
(%)	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Dönem Net Kârı/Ort. Aktifler	2,5	2,4	1,7	2,5	2,8	2,0	2,6	2,5	1,7	1,8
Dönem Net Kârı/Ort. Özkaynaklar	18,1	16,7	12,3	20,0	21,7	16,8	20,2	18,1	14,3	14,5

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Soru 4) Anılan dönemde bankaların topladıkları yıllık mevduat miktarları ile öz kaynak tutarlarının yıllara göre değişimi nasıl olmuştur?

Cevap 4) BDDK veri tabanında yer alan bilgilerden elde edilen verilere göre hazırlanan bankaların mevduat ve özkaynak büyüklüklerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Mevduat ve Özkaynak Büyüklükleri											
Milyar TL	Aralık 2002	Aralık 2003	Aralık 2004	Aralık 2005	Aralık 2006	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010	Aralık 2011	Eylül 2012
Toplam Mevduat	138,0	155,3	191,1	251,5	307,6	356,9	454,6	514,6	617,0	695,5	738,0
Özkaynaklar	25,7	35,5	46,0	54,7	59,5	75,8	86,4	110,9	134,5	144,6	168,2

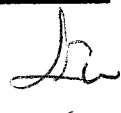
Soru 5) Anılan dönemde ülke ekonomisindeki yıllık büyüme oranları ile reel sektörün büyüme oranları nasıl değişmiştir?

Cevap 5) Türkiye ekonomisinin 2002-2011 yılları arasındaki ortalama reel büyüme (GSYH büyümesi) hızı %5,2 iken, bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü aynı dönemde reel olarak ortalama %10,8 büyümüştür(*). Nominal oranlar itibarıyla bakıldığında, söz konusu dönemde GSYH ortalama %15,7 artarken, bankacılık sektörü aktifleri ise %21,4 oranında yükselmiştir.

Soru 6) Anılan dönemde bankaların büyüme oranlarıyla ülke ekonomisi ve reel sektör büyüme oranları arasındaki farklılığın temel sebepler nelerdir?

Cevap 6) Reel sektör büyümesi hakkında en kapsamlı veri kaynağı olan T.C. Merkez Bankası Sektör Bilançoları verisi temel alındığında, şirketler kesimi toplam aktiflerinin anılan dönemde reel olarak ortalama %7,9 büyüdüğü görülmektedir. Söz konusu oran bankacılık sektörü büyüme oranından daha az olmakla birlikte, GSYH büyüme hızına göre daha yüksektir. Bankacılık sektörünün yaşanan krizler sonrasında yeniden yapılandırılmasıyla, kurumsal yönetim güçlenmiş, risk yönetim kültürü gelişmiş ve sürdürülebilir büyüme yönünde saha sağlam adımlar atılmaya başlanmıştır. Bankaların, kamu kesimini finanse etme ihtiyaçlarının azalması, reel kesime ve hanehalklarına daha fazla kredi temin etmeleri, sektörün büyüme eğilimini ivmelendirmiştir. Finansal krizlerde küçülen sektörlerin, krizlerin aşılmasıyla beraber ortalama büyüme potansiyellerine ulaşabilmeleri için, bir süre kuvvetli bir büyüme eğilimi göstermeleri olağan karşılanmalıdır. Ayrıca, 2001 krizinin ardından küresel ortalamanın belirgin biçimde altında olan Türkiye ekonomisi finansal derinleşmenin, sağlanan istikrar paralelinde artış göstermesi, finansal kesimin büyüme hızının görece yüksek olmasına yol açmıştır. Buna ilaveten küresel krizlerden bağımsız kalmayı başaran sektöre olan yeni girişler de, sektörün içsel büyüme dinamiklerine ek olarak dışsal büyüme potansiyeli de katmaktadır.

(*) Aktif büyüklükleri TÜFE (2003=100)'ye göre deflate edilmiştir.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Soru 8) Anılan dönemde finans sektöründe gerçekleşen daha yüksek kâr ve büyüme oranları hükümetinizce nasıl değerlendirilmektedir?

Cevap 8) Bankacılık sektörü ile reel kesim şirketleri karşılaştırıldığında, 2002-2011 döneminde bankacılık sektörünün özkaynak getirisi (özkaynak kârlılığı) reel kesim özkaynak getirisinin üzerinde seyretmiştir. Buna mukabil, aktif getirisi reel kesim şirketlerinde daha yukarıdadır. Üstlenilen riskler, kaldıraç oranlarındaki yapısal farklılıklar ve ekonominin içerisinde bulunduğu büyüme devreleriyle orantılı olarak iki kesimin kârlılık ve büyüme oranlarındaki göreceli ayrılmalar gözlemlenebilmektedir.

Soru 9) Anılan dönemde ülkemizde gerçekleşen reel sektör ve bankaların büyüme oranları, gelişmiş dünya ülkeleri (AB, ABD, Dünya Ortalaması v.b.) ile karşılaştırıldığında nasıl değerlendirilmektedir?

Cevap 9) 2006-2011 döneminde Türk bankacılık sektörünün büyüme oranları gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ortalamalarının üzerinde bir seyir izlemiştir. Economist Intelligence Unit verilerine göre söz konusu dönemde Türk bankacılık sektörünün toplam aktifleri yıllık ortalama %22,1 civarında büyürken, ABD bankacılık sektörü toplam aktifleri yaklaşık %3, G20 ülkelerinin toplam aktifleri %8 artış göstermiştir. Bu dönemde dünya genelinde ortalama aktif büyümesi %7 civarında olmuştur. Bununla birlikte, Türkiye ekonomisi finansal derinleşmesinin, gelişmiş finansal sisteme sahip ekonomilere yakınsama sürecinin devam ettiği görülmektedir. 2011 yılı itibarıyla OECD ortalaması %202,8 olan bankacılık sistemince sağlanan yurtiçi kredi hacminin GSYH'ya oranı, Türkiye 'de %52,6 seviyesindedir.

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Sayı : 97390103-610/ 844
Konu : Soru önergesi

09 Ocak 2013

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞINA

İlgi: 24.12.2012 tarih ve B.02.1.HZN.0.13.05.02-610-20535 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda, Kütahya Milletvekili Prof. Dr. Alim IŞIK'ın 7/13562 sayılı yazılı soru önergesinin bir örneğinin yazınız ekinde gönderildiği belirtilerek, söz konusu soru önergesinde yer alan Kurumumuzla ilgili hususların cevaplandırılarak Müsteşarlığınıza iletilmesi istenilmektedir.

Söz konusu soru önergesi incelenmiş olup, Kurumumuzu ilgilendirenlerle ilişkin cevaplarımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

Murim ÖZTEKİN
Başkan

EK: 1 (4 sayfa)

10.01.13 00901 -

Şut.